

Menadžer

STUDENSKI ČASOPIS BR. 4

BUDI DIO
NAŠEG TIMA!
INSPIRISANI ZNANJEM I
INOVACIJOM

ZIMSKA ŠKOLA PREUZETNIŠTVA

Održani specijalizovani
kursevi | str. 4

FUNKCIONISANJE FAKULTETA U TOKU PANDEMIJE COVID 19

E-Learn platforma | str. 14

ZDRAVSTVENO EKONOMSKA KRIZA U VIDU COVID 19

Željko Vlaović | str. 17

POLOŽAJ OSI U BOKI KOTORSKOJ

Predstavljeno istraživanje |
str. 24

AKTIVNOSTI STUDENSKOG PARLAMENTA

| str. 13, 19, 22, 31

PROFESORI PREPORUČUJU

Knjige za opuštanje i učenje |
str. 27

U novom broju čitajte o aktuelnim dešavanjima na Fakultetu za menadžment Herceg Novi...

Poštovani čitaoci i poklonici pisane riječi pred Vama je četvrti broj studentskog časopisa *Menadžer*.

Online platforme, među kojima je i platforma Fakulteta za menadžment, su studentima koji su vrijeme provodili u izolaciji ili karantinu ponudile brojne sadržaje na osnovu kojih su mogli učiti, vježbati ili se zabavljati. Među njima je i časopis *Menadžer*. Namjenjen je studentima i svima koji žele da budu infomisani o aktuelnim dešavanjima na Fakultetu za menadžment Herceg Novi.

Želim da se zahvalim profesorima, članovima Studentskog parlamenta, studentima i saradnicima koji su dali svoj doprinos u izradi časopisa.

Sa ponosom ističemo da je časopis u kratkom vremenskom periodu naišao na dobar prijem kod studenata i javnosti što nam daje snažan motiv za dalji rad. Uvjeren sam da će i četvrti broj časopisa *Menadžer* sa svojim interesantnim i aktuelnim temama opravdati očekivanja čitalaca.

UREDNIK STUDENTSKOG ČASOPISA

Siniša Tomašević

Sadržaj

- 04 ZIMSKA ŠKOLA PREDUZETNIŠTVA**
Održani specijalizovani kursevi u oblastima Preduzetništva, Brendiranja i Poslovnog engleskog jezika
- 06 III MARKETING CHALLENGE**
„LJEKOVITO BLATO U FUNKCIJI ZDRAVSTVENOG TURIZMA“
- 08 SARADNJA SA SANKT PETERBURGOM**
Potpisan protokol o poslovno-tehničkoj saradnji
- 11 PRVA VIRTUELNA MEĐUNARODNA KONFERENCIJA**
“EKONOMSKI IZAZOVI DRŽAVA JIE NAKON PANDEMIJE KORONA VIRUSA”
- 13 AKTIVNOSTI STUDENTSKOG PARLAMENTA**
Humanitarna akcija, Novska Skalinada
- 14 FUNKCIONISANJE FAKULTETA U TOKU PANDEMIJE COVID 19**
E-Learn platforma, nesmetano obrazovanje i praćenje nastave studenata
- 17 ZDRAVSTVENO EKONOMSKA KRIZA U VIDU COVID 19 VIRUSA, OPŠTI OSVRT**
Željko Vlaović za časopis našeg Fakulteta govori o krizi koja je izazavana Covid -19 virusom
- 20 TRENDОВI U DIGITALNOM MARKETINGU U OBRAZOVANJU**
Anđelka Dučić - digitalni marketer
- 24 ISTRAŽIVANJE “POLOŽAJ OSI U BOKI KOTORSKOJ ”**
Predstavljeno istraživanje “Položaj OSI u Boki Kotorskoj”, koje je NVO Nova šansa u Herceg Novom sprovela krajem prošle godine u okviru projekta “Nova znanja za novi početak osoba sa invaliditetom”
- 25 NAJUSPJEŠNIJI SPORTISTI HERCEG NOVOG U 2019. GODINI**
Studenti Fakulteta za menadžment: Đuro Radović, Dimitrije Obradović i Milica Tufegdžić
- 27 PROFESORI PREPORUČUJU KNJIGE ZA UČENJE I OPUŠTANJE**
Doc. dr Nikša Grgurević, mr Marko Radojičić i prof. dr Vlado Vukasović
- 32 NAJAVLJUJEMO**
Ljetnja škola: Održivi razvoj u funkciji turizma

DOGAĐAJI NA FAKULTETU

Zimska škola preduzetništva

Na Fakultetu za menadžment Herceg Novi, uz podršku Ministarstva nauke Crne Gore, uspješno je realizovana Zimska škola preduzetništva u periodu od 20. do 31. januara 2020. godine.

Polaznici, studenti i mladi profesionalci, su tokom specijalizovanih kurseva u oblastima Preduzetništva, Brendiranja i Poslovnog engleskog jezika, imali priliku da se upoznaju sa vještinama koje su im neophodne u prvim godinama poslovanja kako bi opstali i unapredili sopstveni biznis.

Akademski program Zimske škole preduzetništva FMHN 2020 sastojao se iz tri cjeline, i to:

- **Preduzetništva** – Kurs je bio usmjeren na podizanje ličnih kapaciteta polaznika i njihovog osposobljavanja za kreiranje i upravljanje uspješnim biznisom. Ovakva orijentacija ima više nego čvrsto utemeljenje u rastućem trendu visoke nezaposlenosti mladih visokoobrazovanih kadrova u Crnoj Gori, pa predstavlja, sama po sebi, način zaustavljanja takvog trenda i način obezbjeđivanja samozapošljavanja. Pohađajući ovakav kurs, polaznici su stekli neophodna znanja za efikasno i efektivno kreiranje i upravljanje biznisom. Objasnjeno je na koji način se uspješno kreira i upravlja biznisom. Usvojili su neophodna znanja iz upravljanja ključnim funkcijama preduzeća: organizacionim, finansijskim, marketinškim, kadrovskim koje su uslov opstanka i rasta svakog preduzeća.
- **Brenda i brendiranja turističke destinacije** – Cilj učenja, u okviru zimske škole biznisa, jeste uspješnost dodavanja nove, prepoznatljive vrijednosti biznisu. Kreiranje "jakog" brenda mora biti rezultat procesa strategijskog upravljanja brendom, sagledavanja uticaja vertikalno i/ili horizontalno integrisanih uslužnih djelatnosti na brend, sa ciljem izgradnje dugoročne i održive konkurentske prednosti.

DOGAĐAJI NA FAKULTETU

- Poslovnog engleskog jezika – Kurs je bio usmjeren na usavršavanje znanja i kompetencija u oblasti poslovnog engleskog jezika, sa ciljem boljeg osposobljavanja polaznika za razumjevanje stručnih tekstova, kao i komunikaciju sa poslovnim partnerima na engleskom jeziku. Nastava je bila usmjerena na razvijanje sposobnosti usvajanja terminologije iz oblasti poslovnih komunikacija i menadžmenta, preduzetništva i marketinga, dok se posebna pažnja posvetila segmentu pisanog poslovnog jezika. Krajnji cilj učenja je obuhvatao i konkretnu primjenu znanja iz poslovnog engleskog jezika na primjeru određenog preduzeća. Uz to, sa ciljem sticanja višeg nivoa komunikativne kompetencije, nastava je bila koncipirana tako da je krajnji ishod podrazumjevo podizanje na viši nivo kulture komuniciranja razvijenim jezičkim obrascima.

Pored navedene tri glavne cjeline, polaznici škole su stekli vještine kroz odgovarajuća predavanja koja se odnose na: biznis analizu, marketing i poslovne komunikacije.

Predavači Zimske škole preduzetništva FMHN 2020 bili su: prof. dr Vasilije Kostić, doc. dr Nikša Grgurević, doc. dr Irena Petrušić, doc. dr Bojana Ostojić, dr Luka Uskoković, mr Marko Radojičić i mr Duško Milanović.

Nakon što je završen program Zimske škole Preduzetništva, prodekan za nastavu i rukovodilac projekta doc. dr Nikša Grgurević, dodjelio je sertifikate za 14 polaznika, koje su činili studenti, zaposleni u preduzećima s kojima Fakultet ima uspostavljenu saradnju, kao i drugi mladi ljudi zainteresovani za pokretanje sopstvenog biznisa.

Dekan Fakulteta doc. dr Irena Petrušić izjavila je da su veoma zadovoljni sa realizacijom projekta, koji je podržan i od strane Ministarstva nauke Crne Gore, te da će ubuduće nastojati da organizuju više sličnih aktivnosti za mlade, kako bi stekli potrebna znanja i vještine koja ih mogu bolje pripremiti za buduće zaposlenje.

Pripremila:
JELENA POŽNANOVIĆ

DOGADAJI NA FAKULTETU

Odlične ideje na III Marketing Challenge takmičenju

Dana 11. marta 2020. godine održano je Marketing Challenge takmičenje za studente i srednjoškolce. Ovogodišnje takmičenje podržalo je Ministarstvo nauke Crne Gore i tom prilikom su učesnici prezentovali svoje ideje o brendiranju proizvoda i usluga iz oblasti zdravstvenog i wellness turizma.

S obzirom na izniman potencijal u našem gradu u sferi zdravstvenog turizma, tema ovogodišnjeg takmičenja bila je „LJEKOVITO BLATO U FUNKCIJI ZDRAVSTVENOG TURIZMA“ sa ciljem upoznavanja učesnika sa mogućnostima razvoja turizma na lokalnom nivou i brendiranja proizvoda iz date oblasti po kojoj je Herceg Novi prepoznatljiv.

Studenti osnovnih studija Fakulteta za projektni i inovacioni menadžment PMC iz Beograda Jelena Ružić, Nevena Stojanović i Stefan Živanović, bili su najuspješniji na Marketing Challenge takmičenju. Drugo mjesto zauzeli su studenti I godine osnovnih studija Fakulteta za menadžment iz Herceg Novog Maja Vujačić, Milica Stefanović i Stevan Terzić, dok je treće mjesto pripalo timu maturanata turističkog usmjerenja SMSŠ “Ivan Goran Kovačić” iz Herceg Novog Marini Čuljković, Nini Radosović, Eleni Samardžić i Sandri Mrgud.

Takmičari su imali mogućnost da rade sa mentorima te da pohađaju tri predavanja izuzetnog kvaliteta, tokom trajanja Marketing Challenge-a. Pripremna predavanja za učesnike održali su prof. dr Dragan Klarić, doc. dr Luka Uskoković i doc. dr Bojana Ostojić.

DOGAĐAJI NA FAKULTETU

Prezentacije učesnika ocijenjivala je komisija u sledećem sastavu: doc. dr Irena Petrušić, dekan, doc. dr Nikša Grgurević, prodekan za nastavu, Tonka Tomašević, predstavnik Turističke organizacije Herceg Novi, Nebojša Mandić predstavnik medija i Dragana Whyte, vlasnica co-working hub-a „Kolektiv Novi“.

Za takmičare su obezbeđene i nagrade: I mjesto – Studijska posjeta IPC Tehnopolis u Nikšiću, II mjesto – mjesečna zakupnina prostora u co-working hub-u u Herceg Novom (Kolektiv Novi) i III mjesto – godišnja članarina u Gradskoj biblioteci Herceg Novi i dvije knjige na poklon.

*Pripremila:
mr SANJA PERUNIČIĆ*

DOGAĐAJI NA FAKULTETU

Saradnja sa Sankt Peterburgom

Fakultet za menadžment Herceg Novi i Centar rusko-slavenske međukulturološke i međunarodne saradnje potpisali su 12.03.2020. godine protokol o poslovno-tehničkoj saradnji.

Saradnja će se odvijati u oblasti razmjene studenata i nastavnika, naučno istraživačkih kadrova, izbora u akademska znanja, stručnom usavršavanju, razmjeni naučnih i stručnih publikacija kao i zajedničkom organizovanju seminara, konferencija i drugih naučnih skupova.

Protokol o saradnji potpisali su dekanica Fakultet za menadžment doc. dr Irena Petrušić i direktorica Centra iz Sankt Peterburga doc. dr Aleksandra Kartceva.

Dekanica Petrušić je kazala da Fakultet za menadžment forsira međunarodnu saradnju što će biti omogućeno i kroz ovaj protokol.

Ono što je nama posebno interesantno je razmjena studenata i nastavnika, da njihovi studenti dođu kod nas i vide kako mi radimo ali i naši da vide kako se to radi u inostranstvu, ali svakako i razmjena akademskog osoblja – kazala je Petrušić.

DOGAĐAJI NA FAKULTETU

Dr Aleksandra Kartceva je rekla da joj je posebno drago što se saradnja Rusije i Crne Gore nastavlja i kroz ovaj vid. Istakla je da je već 12 studenata iz Rusije boravilo na praksi u Crnoj Gori a mnogi su ostali i da rade u nekom od crnogorskih hotela, što potvrđuje, kako je rekla, usklađenost ruskog obrazovnog sistema i poslova u ugostiteljstvu u Crnoj Gori.

Za Kartcevu postoje i tri ključne tačke koje povezuju dva naroda, a to su jezik, kultura i pravoslavlje.

Drago mi je što sam upoznala predstavnike Turističke organizacije Herceg Novi koji su prisustvovali Slavenskim danima u Sankt Peterburgu i nadam se da će ova saradnja potrajati. Drago mi je što ćemo saradivati sa Fakultetom za menadžmet Herceg Novi – rekla je Kartceva.

Doc. dr Nikša Grgurević zahvalio je Opštini Herceg Novi i Turističkoj organizaciji na inicijativi za potpisivanje ovakvog protokola.

Ovo generalno označava početak jedne uspješne saradnje ne samo naša dva univerziteta već i za gradove Sankt Peterburg i Herceg Novi. Samim tim, definisali smo neke kratkoročne i dugoročne ciljeve koje možemo zajedno da sprovedemo potpisujući ovaj protokol – rekao je Grgurević.

Direktor Turističke organizacije Herceg Novi Pavle Obradović kazao je da Herceg Novi i Sankt Peterburg nastavljaju saradnju započetu prije skoro dvije godine koja sada, nakon turističke i kulturne, obuhvata i edukativnu.

Dvije institucije već razmišljaju da zajednički krajem godine organizuju naučno stručnu konferenciju.

DAN STUDENANTA 4. APRIL

"Dan 04. april obilježava se u znak sjećanja na velike demonstracije studentskog pokreta koje su organizovane kao vid borbe protiv prijetnji i iskušenja uslijed jačanja fašizma u Njemačkoj. Dan studenata ove godine dočekujemo u vanrednim okolnostima i pored napora kojeg mi, vaši profesori i saradnici, ulažemo kako biste vi nesmetano nastavili sa vašim aktivnostima, mi želimo da čestitamo vama od kojih crpimo neumornu energiju i koji nas svakodnevno inspirišete uvjeravajući nas, pokazujući nam i dokazujući da je sutra svih nas u sigurnim rukama. Srećan Dan studenata!"

Dekan doc. dr Irena Petrušić i prodekan za nastavu doc. dr Nikša Grgurević

“

Teachers open the door but you must enter by yourself.

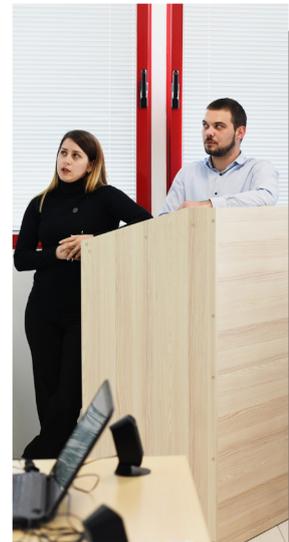
CHINESE PROVERB

“

An investment in knowledge always pays the best interest.

BENJAMIN FRANKLIN

“

The beautiful thing about learning is nobody can take it from you.

B.B. KING

“

Education is the most powerful weapon which you can use to change the world.

NELSON MANDELA

PRVA VIRTUELNA MEĐUNARODNA KONFERENCIJA

EKONOMSKI IZAZOVI DRŽAVA JIE NAKON PANDEMIJE KORONA VIRUSA

27. april 2020. g. u 12:00h

Panelisti

Doc.dr. Irena Petrušić
Kotor

Doc.dr. Nikša Grgurević
Herceg Novi

Prof.dr. Vasilije Kostić
Podgorica

Prof.dr. Ilija Džombić
Banja Luka

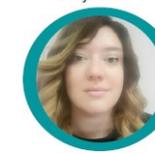
Prof.dr. Dragan Đuranović
Banja Luka

Doc.dr. Bojana Ostojić
Beograd

Doc.dr. Milutin Pečić
Beograd

Doc.dr. Adrijana Bulevska
Zarić - Skoplje

Doc.dr. Azemina Mašović
Skoplje

U ponedjeljak, 27. aprila 2020. godine održana je prva virtuelna međunarodna konferencija “EKONOMSKI IZAZOVI DRŽAVA JIE NAKON PANDEMIJE KORONA VIRUSA” čiji je organizator bio Fakultet za menadžment Herceg Novi.

Koorganizatori konferencije su bili Univerzitet za poslovni inženjering i menadžment – Univerzitet PIM iz Banja Luke, Fakultet za projektni menadžment iz Beograda, Fakultet poslovne ekonomije i Institut poslovne ekonomije iz Skoplja.

Moderator

Mr. Sanja Peruničić
Herceg Novi

Konferencija je realizovana kao virtuelna konferencija posredstvom ZOOM aplikacije. Okupila je paneliste iz četiri države sa četiri univerziteta koji su kroz svoja izlaganja i diskusije iznijeli lične stavove o ključnim temama konferencije.

Teme konferencije o kojima su diskutovali učesnici:

- Da li je reakcija organa državne uprave i lokalne samouprave država JIE bila pravovremena sa konkretnim ekonomskim mjerama podrške privredama;
- Da li će preduzete mjere biti dovoljne za oporavak država JIE;
- Koliko će navedena pandemija uticati na privrede država JIE u cjelini;
- Operativni Program mjera podrške za izlazak iz krize i mjere ekonomskog oporavka.

Prema riječima idejnog tvorca konferencije doc. dr. Nikše Grgurevića, prodekana za nastavu Fakulteta za menadžment Herceg Novi, cilj konferencije bio je omogućiti profesorima sa univerziteta, instituta, istraživačkih centara iz različitih država da javno diskutuju o navedenim temama otvarajući i razvijajući nove pravce istraživanja. Na ovaj način se prenose najvažniji stavovi i poruke naučnika privredi i građanima u navedenim oblastima ekonomije.

Zaključak panelista nakon izlaganja i zajedničke diskusije je sledeći:

Recesiona kriza izazvana pandemijom Korona virusa, koja je već dobila ime *The Great Lockdown* (Veliko zaključavanje) će ostaviti posledice na svjetsku ekonomiju. Države JIE, posebno one koje su orjentisane na turizam će imati pad ekonomskih aktivnosti koje su prouzrokovane pandemijom. Mjere sa kojima su izašle Vlade moraju da se sprovede brže uz konsultacije sa širokim krugom eksperata počev od visokoškolskih ustanova, Unije poslodavaca, Asocijacija menadžera, privrednih komora itd. Navedene mjere posebno treba da budu usmjerene ka mikro, malom i srednjem biznisu koji je najviše pogođen. Potrebno je sačuvati zaposlenost, čime se stimuliše tražnja i čuva standard i kvalitet života građana.

Panelisti su konstatovali da je kriza potencijalna šansa za restart kompletnog ekonomskog sistema kreiranjem odgovarajućeg stimulativnog institucionalnog okvira za buduće tržišno poslovanje. Potrebno je raditi na jačanju domaćih brendova koji će uticati na smanjenje spoljnotrgovinskog deficita i čime se smanjuje zavisnost domicilnih država od dislocirane proizvodnje. Državni intervencionizam je neophodan u mjeri koja će kreirati institucionalni okvir za buduće tržišno poslovanje i gdje se izgradnjom društvenih (formalnih i neformalnih) i ekonomskih institucija stvara preduslov za racionalnu alokaciju resursa i efikasno privređivanje. Socijalni kapital ima važnu ulogu u kreiranju institucija. Digitalizacija i inovacije su velika šansa za ubrzani oporavak i racionalizaciju i efikasnost poslovnih procesa. Veliki potencijal postoji u razvoju kulturnih, kreativnih industrija i IT industrije.

Učesnici konferencije bili su:

- Doc. dr Irena Petrušić dekan Fakultet za menadžment Herceg Novi;
- Doc. dr Nikša Grgurević prodekan za nastavu Fakultet za menadžment Herceg Novi;
- Prof. dr Vasilije Kostić rukovodilac posdiplomskih studija Fakultet za menadžment Herceg Novi;
- Prof. dr Dragan Đuranović rektor PIM Univerzitet Banja Luka;
- Doc. dr Bojana Ostojić profesor Fakultet za projektni menadžment Beograd;
- Doc. dr Milutin Pečić profesor Fakultet za projektni menadžment Beograd;
- Doc. dr Azemina Mašović profesor Fakultet poslovne ekonomije Skoplje;
- Doc. dr Adrijana Bulevska-Zarić profesor Institut poslovne ekonomije Skoplje;
- Mr Sanja Peruničić moderator konferencije Fakultet za menadžment Herceg Novi.

Pripremio:

doc. dr NIKŠA GRGUREVIĆ

AKTIVNOSTI STUDENTSKOG PARLAMENTA

Humanitarna akcija

Dana 01. marta 2020. god, predstavnici Studentskog parlamenta i studenti fakulteta za menadžment posjetili su štićenike Dječijeg doma Mladost u Bijeloj povodom 17-te humanitarne akcije "Torta za osmeh". Fascinantno je da je samo jedan osmeh bio dovoljan da prizove ljude u velikom broju na ovaj mali, a svakako human gest koji podsjeća na prave vrednosti u životu. Predstavnici parlamenta i studenti uručili su tortu i imali priliku da se druže sa štićenicima doma.

Raznolikost oblika i vedrina boja ovih slatkiša obradovala je mališane i podstakla predstavnike parlamenta i studente da ponovo budu učesnici ovakvih dešavanja.

Pripremila:

MILICA STEFANOVIĆ

Novska Skalinada

Predstavnici Studenstskog parlamenta Fakulteta za menadžment su volontirali na 6. Novskoj Skalinadi koja je održana prvog vikenda 51. Praznika mimoze 16.02.2020. godine u organizaciji Triatlon kluba "X Herceg Novi".

Trka skalinama, od Škevara do vrha tvrđave Španjola, bila je duga 1280 metara i cilj trke je bio na 178 metara nadmorske visine. Takmičari su na stazi istrčali 646 skalina. Takmičenje je bilo organizovano u 12 kategorija. U trci je učestvovalo 210 učesnika iz Srbije, BIH, Sjeverne Makedonije, Hrvatske, Rusije i Crne Gore.

Takmičenje su podržali Opština Herceg Novi, lokalna Turistića organizacija i brojni sponzori.

Pripremio:

SINIŠA TOMAŠEVIĆ

FUNKCIONISANJE FAKULTETA U TOKU PANDEMIJE COVID 19

Pandemija Covid-19 koja je zahvatila gotovo čitav svijet, imala je u mnogome negativne efekte pored ekonomije i na socijalno-društveni razvoj, što podrazumjeva funkcionisanje sveukupnog školstva i obrazovanja. Mnogi visokoškolski obrazovni sistemi imali su poteškoća da se izbore sa novonastalom situacijom i preusmjere svoje snage i resurse kako bi organizovali online nastave i održali komunikaciju i kontinuitet sa studentima putem različitih aplikacija i društvenih mreža.

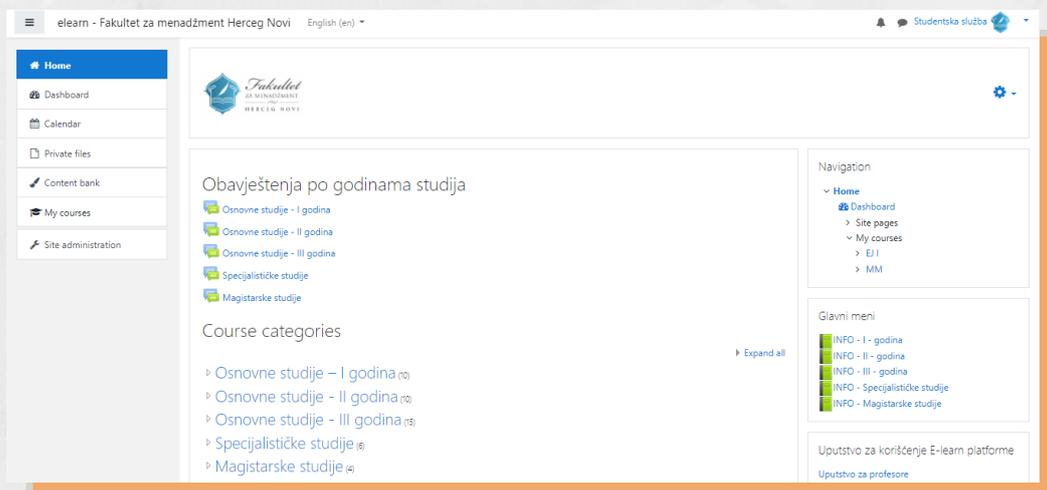

U cilju praćenja novih trendova u obrazovanju, Fakultet za menadžment se odlučio za pokretanje e-Learn platforme, još od svog samog osnivanja, kako bi studentima koji nisu u mogućnosti da prisustvuju klasičnim predavanjima i kolokvijumima na Fakultetu, obezbjedio obrazovanje iz oblasti menadžmenta i mogućnost usavršavanja.

Učenje na daljinu podrazumjeva izvođenje edukativnog programa elektronskim putem, putem Interneta. Zasniva se na korišćenju savremene računarske i komunikacione tehnologije i podrazumjeva postojanje predavanja i vježbi na internetu, konsultacije sa predavačima putem Interneta, protok elektronske pošte među učesnicima, postojanje foruma, testiranje na Internetu, video konferencije i sl.

Zahvaljujući intenzivnom razvoju informacionih tehnologija, nastava ima prostora da postane sve modernija i inspirativnija, svestranija, kvalitetnija i interaktivnija u odnosu na tradicionalni model. Oslobođena je prostorno - vremenskih ograničenja, što znači da naši studenti u svakom trenutku i na svakom mjestu mogu pristupiti informacijama, što im ostavlja više vremena za samostalan rad i razmjenu mišljenja sa profesorima.

Nove mogućnosti i obaveze u karijeri mladih ljudi, u smislu promjene mjesta rada, promjene posla zbog boljih finansijskih uslova, promjenljivog radnog vremena, velikog broja sastanaka i poslovnih putovanja, rada na terenu, čine da nove generacije studenata, koje su u mogućnosti da svoje studiranje radeći finansiraju, sve više pristupaju programima učenja na daljinu. Takođe, sistem učenja na daljinu je pogodan i za aktivne sportiste, koji zbog čestih putovanja i obaveza nisu u mogućnosti da prisustvuju predavanjima i kolokvijumima na fakultetu, dok im e-Learn platforma to omogućava.

Bez obzira da li je učenje putem Interneta zastupljeno tokom cijelog studiranja ili predstavlja dopunu tradicionalnom načinu učenja, učenje na daljinu daje odlične rezultate.

Fakultet za menadžment u Herceg Novom je jedan od malobrojnih koji godinama unazad koristi moodle platformu kao dodatak klasičnoj nastavi gdje su uredno postavljene prezentacije predmetnih predavanja, literatura, sav dodatni ili neophodni materijal, kao i pripreme vježbe i testovi, zatim kontakti profesora i asistenata, kalendar i raspored predavanja, kolokvijuma i ispita, kao i redovna obavještenja od strane Studentske službe fakulteta, a sve u cilju da se studentima olakša obrazovni proces. Ovakav vid organizovane redovne nastave, na koji su studenti prethodno navikli, olakšao je da novonastala situacija ima minimalan uticaj na kvalitet obrazovanja na Fakultetu za menadžment u Herceg Novom. Kontinuitet predavanja je ispraćen do kraja ljetnjeg semestra bez ikakvih poteškoća.

Zoom aplikacija je korišćena za praćenje redovne nastave koja se odvijala prema predhodno organizovanom rasporedu. Aplikacija je veoma korisna i sve više ljudi je koristi zbog jednostavnosti. Odlična je za video komunikaciju, jer ima jednostavnu „cloud“ platformu za video i audio sastanke i mogućnost čuvanja snimaka u video ili audio formatu.

Profesori su kao dodatak postavljenim prezentacijama postavljali i video zapise, koje su činile dodatno pojašnjenje za predenu oblast, ali i bili u stalnom kontaktu sa studentima putem društvenih mreža. Njihova dostupnost u svakom momentu i stalna podrška studentima je olakšala obrazovni proces i podstakla studente da zanemare efekte izolacije i na vrijeme ispune svoje obaveze. Uz preporuku profesora, studentima su bile dostupne brojne aplikacije, zanimljivi članci, on-line kursevi i treninzi, kako bi kvalitetno iskoristili slobodno vreme.

Dakan FMHN, doc. dr Irena Petrušić najavila je da je kompletan sastav platforme u sušti osnova za budući DLS tj. Distance Learning System koji takođe postojeća platforma podržava, a omogućava nesmetano obrazovanje i praćenje nastave studentima kojima posao ne dozvoljava da redovno prate nastavu ili onim studentima koji nisu iz Herceg Novog.

U ovom svakako teškom vremenu gdje je pandemija izazvala najveći udar na ekonomiju i svakodnevno funkcionisanje društva u celini, Fakultet za menadžment sa dekanom, prodekanom i svojim profesorima i asistentima iskoristio je postojeće resurse, te ih preusmjerio na šansu koja se ogleda u potencijalu koji nosi digitalizacija tj. već postojeću platformu.

Prodekan za nastavu doc. dr Nikša Grgurević naglasio je kako je potencijal platforme do pandemije samo djelimično korišćen a zahvaljujući edukovanosti menadžmenta i prednostima platforme Fakultet je bio u stanju da na vrijeme odgovori na ovaj izazov. Kompletan proces obrazovanja koje ova ustanova nudi odvijao se nesmetano i prema planu i programu, dok su studenti u veoma kratkom roku prihvatili ovakav sistem sticanja i testiranja znanja.

Pripremila:
MILICA STĚFANOVIĆ

ZDRAVSTVENO EKONOMSKA KRIZA U VIDU COVID 19 VIRUSA, OPŠTI OSVRT

Ekonomska kriza koja je izazavana Covid 19 virusom jedinstvena je u dosadašnjoj ekonomskoj historiji. Jedinstvena je po brzini i načinu nastanka te globalnom karakteru koji nosi. U ekonomskoj literaturi i praksi kada spominjemo ovu problematiku najčešće nailazimo na podatke vezano za krizu iz perioda 1929–1933. godine i krizu iz 2007–2009. godine. Za razliku od dvije navedene krize kod kojih se problem javio na strani agregatne tražnje, Covid 19 krizu karakterišu problemi kako na strani agregatne tražnje tako i na strani agregatne ponude. Kod sadašnje Covid 19 krize agregatna tražnja je smanjena i to sa aspekta svih njenih komponenti. Smanjena je potrošnja domaćinstava, čija se potrošnja usmjerila na kupovinu osnovnih životnih namjernica te kupovinu lijekova i zaštitne opreme, smanjene su investicije privatnog sektora dok su investicije od strane države u određenoj mjeri redukovane. Sa druge strane agregatna ponuda je pogođena na način što su brojni privredni subjekti privremeno smanjili ili potpuno zaustavili svoj rad, odnosno proizvodnju, iz razloga što su mnogi dijelovi svijeta bili karantinski zatvoreni. Ono što zabrinjava u ovom momentu jeste da je šok i na strani ponude i na strani tražnje i dalje prisutan, a njegovo trajanje i intezitet se ne mogu sa sigurnošću procijeniti.

Ova zdravstveno ekonomska kriza prvo se pojavila u Kini (provincija Hubei). Zbog preduzetih mjera koje su se odnosile na stavljanje u karantin pojedinih gradova i regija, kao i poštovanja mjera socijalne distance prve na udaru su bile privredne djelatnosti kao što su turizam i ugostiteljstvo, uključujući i industriju zabave, kao i avionski transport uključujući saobraćaj. Pored navedenih privrednih djelatnosti veliku štetu su pretrpjela mala i srednja preduzeća zbog ograničenih finansijskih kapaciteta. Kao posljedica smanjene ekonomske aktivnosti prouzrokovane krizom u Kini je zabilježen pad BDP-a u prvom kvartalu 2020. godine za 6,80% u odnosu na isti period prethodne godine.

Kriza koja se pojavila u Kini brzo se prenijela i na ostatak svijeta. U Evropi se prvo pojavila u Italiji (naručito u njenim sjevernim pokajinama koje su ekonomski povezane sa Kinom, prije svega modna industrija i industrija namještaja). Prve mjere koje je italijanska vlada preduzela nisu bile toliko stroge što je dovelo do dodatnog širenja virusa. Povećan je broj oboljelih kao i broj smrtnih slučajeva. Nakon ovakvih rezultata italijanska vlada je preduzela dodatne mjere i određene regije u zemlji stavila je u potpuni karantin. Ovakve mjere se preduzele i druge evropske zemlje poput Španije, Francuske, Njemačke i dr. Granice EU prema trećim zemljama su zatvorene sredinom marta. Međutim i među zemljama članicama dolazilo je do zatvaranja granica što nije u skladu sa principima na kojima Unija počiva.

Nakon Evrope epidemija se veoma brzo prenijela u SAD. Poseban problem u SAD je zdravstveni sistem koji nije obezbjeđen svim stanovnicima kakav je slučaj npr. u našoj zemlji. Na udaru su bili najsiromašniji slojevi stanovništva koji ne mogu sebi da priušte zdravstvenu zaštitu. Stopa nezaposlenosti pred početak pandemije iznosila je 3,50%. Već na kraju aprila t.g. stopa nezaposlenosti je iznosila 14,70% dok po određenim pesimističnim predviđanjima ona može da ide i do 20,00% do kraja godine, što dovoljno govori o posljedicama koje je Covid 19 prouzrokovao na ekonomiju SAD.

Covid 19 virus u Crnoj Gori pojavio se u martu mjesecu. Kao posljedica pojave virusa u zemlji Vlada je zajedno sa Ministarstvom zdravlja preduzela određene mjere, a u cilju smanjenja širenja virusa. Ovo je rezultiralo zatvaranjem određenih djelatnosti dok su druge kompanije radile smanjenim kapacitetom i uz otežane uslove rada.

U ovakvim situacijama kao što su pandemije, elementarne nepogode i sl. puno se očekuje od države. Vlada Crne Gore je u cilju ublažavanja posljedica ovog virusa donijela tri paketa mjera. Mjere koje je donijela Vlada su većim dijelom slične mjerama koje su donijele zemlje regiona, ali i slične onima koje su donijete u okviru EU. U prvom paketu mjera koje je donijela vlada, mjere su se odnosile na očuvanje likvidnosti privrede i građana, uz mogućnost odlaganja plaćanja poreskih i kreditnih obaveza koje imaju privredni subjekti i građani (slične mjere je uvela Srbija i Hrvatska). Drugi paket mjera koji je Vlada donijela bio je u pravcu očuvanja radnih mjesta te stvaranja pretpostavki za brži oporavak ekonomije. U trećem paketu mjera vlada je predvidjela niz kratkoročnih i dugoročnih mjera od čije se realizacije očekuje ukupni fiskalni efekat u iznosu 1,22 milijarde EUR.

Kao posljedica Covid 19 virusa u Crnoj Gori i drugim zemljama svijeta, očekuje se pad BDP-a, povećanje stope nezaposlenosti, kao i da dođe do pogoršanja drugih makroekonomskih pokazatelja. Prema prvim podacima koje je iznijela Svjetska banka za Crnu Goru projektovan je pad BDP-a za 5,60%, dok je MMF iznio podatke o očekivanom padu BDP-a od 9,00%. Zbog veoma loše turističke sezone realno je da pad BDP-a bude i dvocifren (u sličnoj situaciji su i Italija i Španija koje se dominantno oslanjaju na sektor turizma). Na kraju juna t.g. u Crnoj Gori broj zaposlenih je za 32.000 manji u odnosu na uporedni period prošle godine. Ovaj podatak nam govori koliko je Covid 19 virus već u ovom momentu uzdrmao crnogorsku ekonomiju.

Neizvjesnost koja je u ovom momentu prisutna u pogledu trajanja i daljeg inteziteta Covid 19 virusa izaziva strah kako kod građana tako i u dijelu privrede. S toga država se mora pobrinuti da kroz dodatne olakšice i stimulanse da svoj puni doprinos u ublažavanju efekata koja kriza nosi. Crna Gora u tom smislu ima veoma tešku poziciju s obzirom da se javni dug sa izdatim garancijama procjenjuje na 85,00% na kraju 2019. godine. Međutim i pored ove teške situacije u fiskalnom smislu država mora ponuditi pravovremene i efikasne mjere u cilju saniranja posljedica izazvanih ovim virusom. Takođe moraju se preispitati dalja ulaganja kako privatnih investitora tako i od strane države, te po mom mišljenju dati veća novčana sredstva za sektor poljoprivrede kao i sektor industrije sa posebnim akcentom na prerađivačku industriju.

Pripremio:
ŽELJKO VLAOVIĆ

AKTIVNOSTI STUDENTSKOG PARLAMENTA

Mladi i digitalni marketing

U Velikoj sali SO Herceg Novi 18. februara 2020. godine u organizaciji Sekretarijata za kulturu i obrazovanje, a u saradnji sa Centrom za omladinsku edukaciju, i u okviru projekta Evropska omladinska kartica podržanog od strane Ministarstva sporta i mladih, održana je radionica “Mladi i digitalni marketing”.

Svoja znanja učesnicima je prenijela direktorica “Refresh Media” Jelena Đurković, koja je godinama sticala iskustvo u radu sa klijentima na polju održavanja korporativnih profila na društvenim mrežama, kao i u kreiranju i izradi marketing strategija za srednje i velike kompanije u Crnoj Gori. Ona je tokom svoje karijere i rada sa klijentima, između ostalog, komunicirala sa Google timom u cilju kreiranja i implementacije Google reklama za prostor Crne Gore. Tokom ovog predavanja sa mladima podjelila je svoja iskustva, razgovarala o značaju društvenih mreža i pametnim načinima za njihovo korišćenje.

Studenti našeg Fakulteta nakon završene prezentacije bili su u prilici da postave pitanja predavaču i dodatno se informišu o ovoj temi, kao i o tome koliko je ova grana marketinga budućnost poslovanja.

Svi učesnici su nakon završene radionice dobili sertifikat o učešću. Ova radionica je još jedna u nizu aktivnosti koje sprovodi Sekretarijat za kulturu i obrazovanje, a predviđene su opštinskim Lokalnim akcionim planom za mlade, u cilju podrške razvoju neformalnog učenja i unaprijeđenja mehanizama verifikovanja neformalno i informalno stečenih znanja.

Pripremio:
LAŽAR DOKLESTIĆ

TRENDOVI U DIGITALNOM MARKETINGU U OBRAZOVANJU

Andelka Dučić je u okruglo 10 godina svoje karijere brzo i impresivno napredovala. Karijeru je počela u PR sektoru, da bi kroz nekoliko stanica, među kojima je i Limundo, došla do uloge suosnivača i direktorke firme *Symbiotica* iz Beograda. Imala je priliku da radi sa veoma raznolikim klijentima, što joj je dalo priliku da online biznis vidi iz mnogo različitih uglova. Za sebe kaže da je *full stack* digitalni marketer i otkrila nam je trendove u digitalnom marketingu u obrazovanju za ovu godinu:

- Društvene mreže su, bez sumnje, transformisale svet u tom uraganu lajkova, storija i tvitova, a snašli su se samo oni koji su prihvatili nove trendove i primenili ih u praksi. Od kafića do velikih korporacija, uticaj društvenih mreža se može videti u njihovom internom i eksternom poslovanju, promociji i komunikaciji sa ciljnim grupama. Ukratko – ako nešto nije na Fejsbuku/Instagramu, nije se ni desilo.

Digitalni marketing je i u visoko obrazovanje uneo neke nove, interesantne novine u komunikaciji i promociji i pokrenuo nove trendove.

Grupe za komunikaciju

Najefikasniji način komunikacije sa određenom ciljnom grupom danas je komunikacija kroz grupu na nekoj društvenoj mreži, bilo da je to grupa na Fejsbuku ili Viberu. Ove grupe pružaju mogućnost brzog prenosa značajnih informacija, i što je jako važno, omogućuju da segmentirate vašu ciljnu grupu.

U situaciji u kojoj Fejsbuk smanjuje doseg objava i gde samo jedan mali procenat vaših pratilaca zaista vidi vaše objave, morate naći drugi način da budete sigurni da su bitne informacije stigle do ljudi kojima su namenjene. Tu stupaju na snagu grupe na Fejsbuku ili Viberu, pa čak i Slack kanali. Ako imate nešto da poručite studentima prve godine, možete to učiniti kroz odgovarajuću grupu umesto klasičnog posta na strani koji će videti jedan mali procenat studenata prve godine a uz to će ga videti i studenti drugih godina kojima ova informacija ništa ne znači.

Influencer marketing

Možda mislite da su influencersi samo zgodne blogerke ili video gejmeri i da taj način promocije ima smisla samo za maloprodajne ili modne brendove, ali to nije tačno, posebno ako pronađete pravog influencersa.

Vaš zadatak je da nađete nekoga ko će dobro odjeknuti sa vašom ciljanom publikom plus nekoga ko može da predstavlja vašu školu na pravi način i sa merom i ukusom, a opet na način privlačan mladima.

Sa druge strane, to i ne mora biti neko poznat. To bi mogao biti jedan od vaših trenutnih studenata koji se odlično snalazi u akademskim vodama ili postiže neke interesantne uspehe u školi ili privatno. (Video) svedočanstvo jedne takve mlade osobe može biti moćan marketinški alat i može se koristiti na svim kanalima, od Fejsbuka preko Instagrama do Jutjuba.

Savršenstvo je precenjeno

Vladavina savršenih selfija provučenih kroz nekoliko filtera je prošla. Svi korisnici društvenih mreža su svesni postojanja Fotošopa i željni su da vide nešto realno i pravo. Iskoristite društvene mreže da objavite realne slike iz svakodnevnog života i rada učenika i profesora, pa čak i ostalih zaposlenih na fakultetu. Iskoristite vizuelne mreže poput Instagrama kako biste pokazali lepotu svoje ustanove, mesto na kojem bi ljudi želeli da provedu svoje studijske godine. Postavite stori i pokažite ljudima kakav je zaista ambijent na vašem univerzitetu, reakcije će sigurno biti sjajne.

IGTV i TikTok

Video je format komunikacije na mrežama koji iz godine u godinu postaje sve popularniji. IGTV (Instagram TV) je samostalna Instagram aplikacija u kojoj se mogu kreirati video snimci u trajanju do jednog sata, a među stručnjacima je videna kao najnoviji pokušaj Fejsbuka da zameni Jutjub kao dominantnu video platformu na Internetu.

Ključna razlika kod IGTVa je ta što su svi video snimci u aplikaciji predstavljeni u vertikalnom formatu, a ne u horizontalnom, koji je standardni za TV emisije, filmove i većinu JuTjub snimaka. Ovo čini sadržaj optimizovanijim za mobilne uređaje, jer korisnici ne moraju da rotiraju svoje telefone da bi ga videli a većina korisnika društvenih mreža sadržaje danas i gleda na mobilnim telefonima.

Evo jedne ideje - iskoristite IGTV za snimke predavanja i postavite novi trend u obrazovanju i pojačajte sinergiju modernih tokova i ponekad previše tradicionalnog, visokog obrazovanja.

A ukoliko želite da zaista uskočite pravo u najnoviji trend – probajte Tik Tok. To je video platforma koja je popunila prazninu nastalu nakon propasti Vajna i trenutno je platforma koja beleži najveći rast od svih drugih, pogotovo među mladom publikom. Svaki biznis koji želi da dođe do mladih i zaokupi im pažnju, mora razmotriti Tik Tok kao platformu. Ako ništa drugo, profesor koji poznaje Tik Tok i aktivno ga koristi će sigurno biti hit među studentima.

A koje od ovih trendova vi primenjujete?

Pripremila:

doc. dr BOJANA OSTOJIĆ

AKTIVNOSTI STUDENTSKOG PARLAMENTA

Gradovi po mjeri mladih

U Velikoj sali SO Herceg Novi 26. februara 2020. godine u organizaciji NVO “Juventas” u okviru projekta “Gradovi po mjeri mladih” organizovan je prvi omladinski parlament. Članovi parlamenta su učenici osnovnih škola u Herceg Novom, srednje škole “Ivan Goran Kovačić”, kao i studenti našeg Fakulteta.

Na prvoj sjednici ovog Parlamenta mogla se vidjeti velika zainteresovanost za postavljanjem pitanja nadležnim sekretarima sekretarijata u Herceg Novom. Članove parlamenta je najviše interesovalo kada će biti otvorena škola u Igalu. Predsjednik Opštine Herceg Novi, Stevan Katić, je odgovorio da je velika potreba za gradnjom škole u Igalu i da se zajednički radi na tom značajnom projektu.

Savjetnik na Programu izgradnje kapaciteta OCD, institucija i medija u NVO Juventas, Jovan Dašić, istakao je da se često govori o mladima kao važnim činiocima u procesu donošenja odluka, ali da trenutno stanje u Crnoj Gori pokazuje da mladi nisu dovoljno zastupljeni u kreiranju politika, koje ih se tiču, a za to su, kako je ukazao, obično odgovorni oni koji kreiraju i sprovode omladinske politike.

U okviru projekta “Gradovi po mjeri mladih” organizovani su omladinski parlamenti u Danilovgradu, Bijelom Polju i Herceg Novom, a mladi iz svih opština su imali slična pitanja i ukazali su na slične probleme u njihovim lokalnim zajednicama. Najviše pitanja bilo je vezano za kulturu, omladinski prostor i ekologiju.

Pripremio:
LAZAR DOKLESTIĆ

AKTIVNOSTI STUDENTSKOG PARLAMENTA

Dani zapošljavanja - PORTONOVI

U saradnji sa Portonovi Resort iz Herceg Novog, 06. marta 2020. godine, organizovan je odlazak studenata i alumnista Fakulteta za menadžment na Dan zapošljavanja u navedenoj kompaniji. Kandidati su imali priliku da odslušaju prezentaciju o Resort-u i hotelu One&Only, čije otvaranje je planirano na ljeto 2020. godine, kao i da obiđu i bolje se upoznaju sa kapacitetima istih. Nakon toga, naši studenti su učestvovali u intervjuima sa menadžerima različitih sektora, koji su im predstavili prilike za građenje i razvoj njihove karijere i informisali ih o mogućnostima za zaposlenje.

Pripremila:
JOVANA ĆIRKOVIĆ

Otvaranje IV Planinskog festivala Orjen

Studenti Fakulteta za menadžment imali su priliku da prisustvuju otvaranju IV Planinskog festivala Orjen 26. juna 2020. godine. Organizator je po četvrti put Planinarski savez Crne Gore uz podršku Ministarstva sporta, dok je domaćin bio Planinarski klub "Subra".

Festival je otvorio predsjednik Planinarskog saveza i prof. dr Dragan Bulatović. Program je održan u planinarskom domu "Za Vratlom" u kome je povodom obilježavanja deset godina od ekspedicije "Everest" prikazan film koji je snimljen prilikom ekspedicije, kao i promocija časopisa "Planinarske novine" i prezentacija staze "Via Dinarica". Festival je trajao tri dana, od 26. do 28. juna 2020 godine, uz brojna takmičenja i aktivnosti u prirodi.

Pripremili:
STANKA ŽINDOVIĆ I LUKA STEVOVIĆ

ISTRAŽIVANJE “POLOŽAJ OSI U BOKI KOTORSKOJ”

Istraživanje “Položaj OSI u Boki Kotorskoj”, koje je NVO Nova šansa u Novom sprovela krajem prošle godine u okviru projekta “Nova znanja za novi početak osoba sa invaliditetom”, predstavljeno je u srijedu, 26. februara na Okruglom stolu koji je organizovan u prostorijama Fakulteta za menadžment u Meljinama.

Cilj istraživanja bio je da se utvrdi kakav je položaj OSI na tržištu rada Boke, njihov ukupan broj sa raspoloživim potencijalima, kao i ambijent za njihovo zapošljavanje.

Istraživanje je pokazalo da se OSI suočavaju sa otežanim zapošljavanjem, neprepoznavanjem njihovih potencijala na samom tržištu rada, predrasudama poslodavaca o njihovim radnim sposobnostima, barijerama u procesu obrazovanja, limitiranom socijalnom participacijom, onemogućenim fizičkim pristupom velikom broju institucija kao i sa predrasudama kulturološke prirode. Kod dijela OSI je, po riječima Ponoš, prisutna i niska motivacija za radno angažovanje i profesionalnu rehabilitaciju, napredovanje u obrazovanju i slično, ali je ona uglavnom uslovljena nedostacima na tržištu rada, polju obrazovanja, infrastrukturnom ambijentu. I pored svih poteškoća najviše OSI zaposleno je u Herceg Novom. Više nego u Kotoru i Tivtu zajedno.

U Boki samo dvije NVO i jedna javna ustanova zapošljavaju OSI što upućuje na zaključak da ne postoji dovoljan senzibilitet kod većih poslodavaca, uprkos beneficija ali i zakonskih obaveza.

Dekan Fakulteta za menadžment doc. dr Irena Petrušić podsjetila je da je studiranje OSI na Fakultetu za menadžment besplatno. Trudili su se da sve prilagode i otklone barijere za njihovo nesmetano kretanje, a zadovoljstvo je izrazila i rezultatima OSI na kursevima informatike i engleskog jezika koje organizuju u okviru zajedničkog projekta sa NVO Nova šansa u Novom.

Pripremio:
SINIŠA TOMAŠEVIĆ

NAJUSPJEŠNIJI SPORTISTI HERCEG NOVOG U 2019. GODINI

Herceg Novi je prepoznatljiv po svojoj bogatoj historiji, prirodnim ljepotama i blagoj mediteranskoj klimi. Krasi ga i kreativnost mladosti koja živi i stvara za svoj grad. Herceg Novi je grad o kome su pjesme napisali mnogi, u njemu upoznali ljubav i proveli ostatak života u njemu, grad u kome se rado uspješan mladi sportski svijet. Mnogi sportisti koji su otisli u daleki svijet ponovo se vraćaju svome gradu jer su u njemu gradili svoje snove i želje.

Odluke o najuspješnijim sportistima Herceg Novog donijela je Radna grupa Sekcije sportskih novinara i Sekretarijata za društvene djelatnosti i sport, koju je oformio predsjednik Opštine Stevan Katić, na zajedničkoj sjednici održanoj 15. januara 2020. godine. Sportski novinari u Herceg Novom još od 1978. godine, uz nekoliko prekida, biraju najbolje sportiste i sportske kolektive grada.

Nagrade i priznanja su uručene 18. februara 2020. godine u Dvorani Park.

U kategoriji najuspješnijih sportista priznanja su dobili: Nemanja Mikulić (karate), Đuro Radović, Vladan Spaić, Dimitrije Obradović (vaterpolo), Milivoj Dukić (jedrenje), Milica Tufegdžić (odbojka), Anđela Antunović (plivanje), Jovana Savković (košarka), Dilan Prašović (boks), Bojan Vulović (karate), Bogdan Seratlić (boćanje), Aleksandar Milosavljević (sportski ribolov), Filip Radulović (stonitenis), Jelena Tomašević (triatlon), Nikola Perišić (streljaštvo) i Miomi Savić (šah).

NAJUSPJEŠNIJI SPORTISTI HERCEG NOVOG U 2019. GODINI

Priznanje za najboljeg trenera pripalo je Vladimiru Gojkoviću, treneru Jadrana u prvom dijelu sezone i selektoru seniorske vaterpolo reprezentacije Crne Gore.

Za sportskog radnika godine je proglašen Ranko Boca, osnivač Stonoteniskog kluba Novi.

Najuspješniji novski kolektiv je Plivački-vaterpolo klub Jadran Carine.

Za ambasadora novskog sporta u inostranstvu, odnosno najboljeg novskog sportistu koji brani boje kluba van grada, izabran je vaterpolista Miloš Šćepanović, koji je trenutno član francuskog Marseja.

Nagradu za životno djelo dobio je Fuad Agić (Fudbalski klub Igalo), a posthumno priznanje pripalo je bokerskom radniku Fehmiju Huseniju.

Plakete su uručene Fudbalskom klubu Igalo povodom 90 godina postojanja, Aleksandru Matkoviću za doprinos razvoju fudbala u Zelenici i Vaterpolo klubu Kumbor koji je amaterski prvak Crne Gore.

Fakultet za menadžment čestita sportima, trenerima i sportskim radnicima koji se bore za svoje uspjehe ne bi li ostvarili svoje snove i nastavili tradiciju koja je ovaj Grad stavila na mesto prepoznatljivo u Evropi i svetu.

Među nagrađenim su i studenti Fakulteta za menadžment: Đuro Radović, Dimitrije Obradović i Milica Tufegdžić. Pored svojih sportskih obaveza predano završavaju i svoje obaveze na fakultetu. Odabrali su svoj grad, da u njemu nastave svoje obrazovanje, pored želje da se ostvare kao dobri sportisti.

*Pripremila:
IVANA MIKIĆ*

*Naši profesori preporučuju,
knjige za učenje i opuštanje*

"DNEVNIK MOTOCIKLISTE"

Autor : Ernesto Če Gevara

Putni zapisi Ernesta Če Gevare de la Serne, koje je prepisao Čeov lični arhivar iz Havane, otkrivaju nam njegova stremljenja, uspone i padove tokom živopisnih avantura kroz koje je prošao na svom istraživačkom putovanju po Južnoj Americi. Ernesto je ove dnevnike počeo da piše kada je u decembru 1951. sa svojim prijateljem Albertom Granadom pošao na dugo priželjkivani i planirani put. Njih dvojica su iz Buenos Airesa krenuli preko atlantske obale Argentine, Pampe i Anda, a kada su stigli do Čilea, nastavili su na sjever do Perua i Kolumbije i na kraju dospjeli u Karakas. Pod uticajem novootkrivenih predjela Južne Amerike, pred očima čitaoca se odvijaju duboke i neočekivane promjene u ličnosti Če Gevare, upravo one koje su od njega stvorile nov, nezavisni latinoamerički duh, zbog kojeg je i postao preteča nove istorije tog dela Amerike.

"PISMA IZ ITALIJE"

Autor : Ljubomir Nenadović

Tokom svojih dugih i nezaboravnih putovanja, Nenadović je prolazio kroz mnoge predjele koji su ga inspirisali. Sa željom da sačuva uspomene na gradove i umjetnost Italije koje su mu se duboko urezale u sjećanje otpočeo je svoj putopis "Pisma iz Italije", ali je susret sa Njegošem potpuno promjenio njegove želje i dalji tok njegovog života. Bio je toliko fasciniran njegovom ličnošću da je zaboravio na sve ljepote i dragocjenosti Italije. Smatrao je da one ne zaslužuju toliko divljenja i pažnje kao vladika crnogorski, pa je umjesto o Italiji u svom putopisu najviše pisao o Njegošu, njegovoj ličnosti, riječima i djelima. U svojim pismima nije ga prikazivao samo kao velikog vladara, pjesnika i tvorca istorije naše nacionalne sudbine, već i kao divnog čovjeka, karakternog, osjećajnog i duhovitog. Divio se njegovoj čistoj neiskvarenoj duši, briljantnom umu i velikom duhu.

doc. dr Nikša Grgurević
Prodekan za nastavu

"FAKTOLOGIJA"

Deset razloga zašto pogrešno vidimo svet – i zašto je sve mnogo bolje nego što zamišljamo, Bestseller New York Timesa

„Jedna od najvažnijih knjiga koje sam pročitao u životu – neophodan vodič za jasno razmišljanje o svetu.“ Bil Gejts

Kada su autori postavljali jednostavna pitanja o procentu svetske populacije koji živi u siromaštvu ili o tome zašto raste broj ljudi na svetu, sistematski su dobijali pogrešne odgovore od profesora, novinara, nobelovaca i investicionih bankara. Šimpanze, koje su nasumice birale ponuđene odgovore, imale su daleko bolji rezultat. Da bi to objasnili, autori ovde ukazuju na deset instinkata koji iskrivljuju naš pogled na svet – od naše sklonosti da se delimo u dva tabora (obično neku verziju nas i njih) preko načina na koji koristimo sadržaje koje nam mediji serviraju (oslanjajući se na naš strah) do toga kako opažamo napredak (pri čemu verujemo da većina stvari postaje sve gora i gora). Ispostavlja se da je svet, i pored svih svojih nesavršenosti, u mnogo boljem stanju nego što mislimo. Inspirativna, prosvetljujuća, puna anegdota i dirljivih priča, Faktologija je suštinski važna knjiga koja će promeniti način na koji vidimo stvari oko sebe i omogućiti nam da ispravno reagujemo na buduće krize i prilike.

"HRANITI EGO ILI PORODICU"

Poštovani i dragi profesionalci prodaje – ali i arhitekta, inženjeri, farmaceuti, doktori, bankari i ostali poslovni ljudi – koji možda osećate unutrašnji konflikt sa glagolom „prodavati“ jer se sa njim slabo identifikujete, ovo je pre svega knjiga o istini: Ako idemo iskreni u neiskren svet, možemo biti povređeni! Koliko puta ste na svojoj koži osetili istinitost ove tvrdnje jer vas kupci iskoriste za ponudu i sklope posao sa drugim? Koliko često vršite Besplatno Savetovanje i osetite da ste se odrekli ličnog dostojanstva? Da li vam se smučilo da trošite sate na pravljenje ponuda koje završe kod konkurencije na stolu? Ako osećate ove bolne simptome, vreme je da se suočite sa uzrokom: možda se služite načinom prodaje koji je već toliko u upotrebi da ga kupci odlično poznaju. Kada se vaš način prodaje ne razlikuje od konkurentskih, postajete predvidivi i lako vas je kontrolisati. Razmislite o ovome!

mr Marko Radojičić
Saradnik u nastavi

“BOKA”

Autor: Sava Nakićenović

Antropogeografska studija, koju autor, pop Sava Nakićenović posvećuje “Prahu starih Bokelja”.

Od polovine prošlog i početkom ovog vijeka pojavljuje se više Bokelja koji svojim znanjem i pisanom riječju daju značajan doprinos nauci i belatistici svoga kraja. Jedan iz mlađe generacije ovih vrlo zaslužnih intelektualaca je i prota Savo Nakićenović.

“GOVORI KOJI SU PROMIJENILI SVIJET”

Quercus Editions Ltd – Prevod: Evro Book, Trag u vremenu, knjiga br. 17, Beograd, 2017.

Knjiga je posvećena čuvenim govorima i istupima znamenitih ličnosti svijeta, obrađuje značajna društvena pitanja, istoriski kontekst i trag u vremenu, pri čemu obiluje govorničkim bravurama i detaljima.

prof. dr Vlado Vukasović
Predavač na Fakultetu za menadžment

AKTIVNOSTI STUDENTSKOG PARLAMENTA

Kolektiv Novi - Lekcije digitalnog nomada

Studenti Fakulteta za menadžment su 28. avgusta 2020. godine. posjetili HercegNovski coworking hub Kolektiv Novi koji je doveo Fabiana Dittricha u grad, da podijeli svoje nesvakidašnje iskustvo i životnu priču. Fabian Dittrich je uz projekciju i priču vodio prisutne kroz svoje avanture. Fabiana većina poznaje kao autora simpatičnog spota *Down in Montenegro*, žitelja Luštice, instruktora slobodnog ronjenja, a pre svega pionira digitalnog nomadstva. On uspeva da kombinuje putovanja po cijelom svijetu i da usput vodi kompaniju iz svog džipa. Tokom ture po Južnoj Americi, Evropi i Aziji on je morao da prilagodi svoj način rada tako da spoji lijepo i korisno.

Koliko nove tehnologije i moderni načini poslovanja pružaju mogućnosti da radite sa bilo kog mjesta na svijetu približio je u jednosatnom predavanju MISLI, ŽIVI I RADI DRUGAČIJE, pionir digitalnog nomadizma Fabian Dittrich. Svoju priču u hercegNovskom coworking prostoru Kolektiv Novi, Fabian je započeo sjajnim kratkim videom napravljenim na 42 metra dubine gdje je zaronio na dah i pokazao transparent: I LOVE HERCEG NOVI, a potom svoje nesvakidašnje iskustvo i životnu priču, uz projekciju materijala snimljenih na brojnim putovanjima i avanturama podijelio sa gostima Kolektiva i na vrlo interesantan način prezentovaoe kako da se posao vodi sa bilo koje tačke na zemaljskoj kugli – pa čak, kao on, iz pustinje sa zadnjeg sjedišta džipa – i kako standardni osmočasovni radni dan kompresovati u tri visokoeffikasna sata.

„Želim da pokažem da je moguće izaći iz uobičajenog načina života u kom završite školu i univerzitet, a zatim se zaposlite i radite 40 godina na tom poslu. Želim da vas uputim na put kojim želite da idete, da zaradite novac i živite život koji zapravo želite. Nikada nisam volio školu zbog obrazovnog sistema koji je u veoma lošem stanju. Danas imamo mogućnost učenja preko telefona i kompjutera bilo gdje i u bilo kom trenutku“, kazao je Dittrich koji već duže vrijeme živi na Luštici.

Pripremio:
SINIŠA TOMAŠEVIĆ

NAJAVLJUJEMO...

Ljetnja škola: Održivi razvoj u funkciji turizma

Kroz konkurs NIID 2020 iz domena Strategije pametne specijalizacije i Programa za podsticanje pametnih startupova, Ministarstvo nauke Crne Gore odobrilo je sufinansiranje još dva projekta Fakulteta za menadžment Herceg Novi.

Rukovodilac Ljetnje škole koja će se baviti Održivim razvojem u funkciji turizma, doc. dr Irena Petrušić obrazlaže potrebu organizovanja ovakve vrste škole: „Zbog potencijala koji Crna Gora ima kao turistička destinacija i multiplikativnih efekata na ukupnu ekonomsku aktivnost, turizam predstavlja jedan od najznačajnijih sektora i uporište razvoja crnogorske ekonomije. Kako je turizam više zavisano od sredine nego bilo koja druga industrija, a takođe je i glavni korisnik sredine, pod održivim razvojem podrazumjevamo upotrebu i eksploataciju raspoloživih izvora na takav način da ovi izvori budu raspoloživi i unaprijeđeni za korištenje budućim generacijama.

Za uspješnu implementaciju koncepta održivog razvoja u turizmu neophodno je isti primijeniti na svim nivoima upravljačkih aktivnosti. Stoga možemo reći da je održivi razvoj turizma generalni razvojni koncept koji se može primjenjivati na makro, mikro i mezo nivou, stoga je naš cilj u ovom projektu da u mladim ljudima, studentima i mladim profesionalcima, prepoznamo i probudimo ambiciju i intelektualnu radoznalost, kao i razvoj preduzetničkih i biznis ideja te da ih podstaknemo da stečena znanja uspješno primijene u poslovnoj praksi, i na taj način profesionalno afirmišu i budu inicijatori i nosioci održivog razvoja turizma i pozitivnih promjena u zemlji i u regionu.“

Škola će biti organizovana na Fakultetu za menadžment u periodu od 14. do 20. septembra 2020. godine, a zamišljena je kao niz predavanja koja su tematski podjeljena po cjelinama koje su značajne za ovo podneblje, praćenih davanjem primjera iz prakse i kreativnim radionicama koje će obuhvatati praktične primjere svega navedenog na predavanjima, a namjenjena je kako studentima tako i svim mladim profesionalcima u sferi turizma kao i zainteresovanim za pokretanje sopstvenog biznisa.

- Program realizacije projekta i mjesto održavanja

Ljetnja škola će trajati od 14. do 30. septembra 2020. god. Svi zainteresovani će biti obavješteni putem sajta i društvenih mreža Fakulteta za menadžment, kao i lokalnih medija i bilbord reklame, a moći će da se prijave za pohađanje Škole u periodu od 20. jula do 11. septembra.

Mjesto održavanja Ljetnje škole su prostorije Fakulteta za menadžment Herceg Novi, Avanturistički park „Vrbanj“, kompleks „Luštica Bay“ na luštica i Co-working hub „Novi“.

NAJAVLJUJEMO...

Ljetnja škola: Održivi razvoj u funkciji turizma

PRVI DAN LJETNJE ŠKOLE: ponedjeljak, 14.09.2020. god.

Prvi dan ljetnje škole predviđen je za otvaranje škole, kada će govoriti rukovodilac škole, doc. dr Irena Petrušić, i predstavnici partnerskih institucija, koji će dati kratak osvrt na svako od planiranih predavanja i aktivnosti u okviru ljetnje škole. Nakon uvodnih obraćanja, polaznici škole će se baviti prostornim planiranjem u funkciji održivog razvoja u okviru predavanja predstavnika UNDP-a i doc. dr Nikše Grgurevića, a praćenim radionicama. Na kraju prvog dana, učesnici će usvojiti smjernice održivog razvoja turizma na nivou prije svega opštine Herceg Novi, ali i šire.

DRUGI DAN LJETNJE ŠKOLE: utorak, 15.09.2020. god.

Drugi dan Ljetnje škole posvećen je faktorima atraktivnosti turističkih destinacija u funkciji konkurentnosti, o kojima će govoriti predstavnici Turističke organizacije Herceg Novi, nakon čega će se održati predavanje koje će se odnositi na 3D štampu i mogućnosti koje pruža, a sve praćeno radionicom gdje će polaznici imati priliku da rade 3D štampu suvenira kao dio turističke ponude.

TREĆI DAN LJETNJE ŠKOLE: srijeda, 16.09.2020. god.

Treći dan ljetnje škole posvećen je primjenjenom marketingu, odnosno marketinškim aspektima u ruralnom razvoju imajući u vidu da su upravo marketinške inovacije kao i preduzetništvo ključni segmenti za razvoj ruralnog turizma u savremenom svijetu, uz primjer uspješne primjene marketinške inovacije u ovoj oblasti.

Radionica u okviru trećeg dana ljetnje škole, podrazumjeva odlazak u Avanturistički park „Vrbanj“ gdje će se polaznici na licu mjesta upoznati sa uspješnim primjerom održivog turizma. Naime, Park je napravljen u bukovoj šumi na Vrbanju u hercegnovskom zaleđu, poštujući sve standarde zaštite životne sredine koristeći samo prirodne materijale. Smješten na 1.100 m nadmorske visine, Park je jedan od najsavremenijih adrenalinskih parkova u regionu.

ČETVRTI DAN LJETNJE ŠKOLE: četvrtak, 17.09.2020. god.

Četvrti dan ljetnje škole posvećen je predavanjima o održivim materijalima korištenim u izgradnji turističkih objekata. Naime, turizam je dugo bio baziran na različitim vidovima korištenja prirodnih i kulturnih dobara, on je ipak, u dužem periodu, tretiran prevashodno kao privredna grana u sponu čiji je razvoj zasnovan na masovnosti usmjerenoj ka brzom zaradi, što je nerijetko uzrokovalo neprimjereno, neumjereno, neplansko korištenje resursa i njihovu devastaciju i degradaciju.

NAJAVLJUJEMO...

Ljetnja škola: Održivi razvoj u funkciji turizma

Međutim, sa opštim promjenama promjenili su se i ovi odnosi, pa je danas veoma aktuelan trend održivog razvoja koji uzima u obzir energetske efikasnost objekata, pa i turističkih, koji teži povećanju energetske efikasnosti tih objekata. Povećanje energetske efikasnosti – znači izgradnju objekata sa korištenjem savremenih materijala ali i nove vidove konstrukcija tih objekata koji vode smanjenju troškova na račun uštede u sistemima grijanja, ventilacije i klima uređaja (HVAC system – heating, ventilation and air-conditioning unit). Stoga će biti organizovano predavanje o primjeni novih građevinskih materijala u funkciji povećanja energetske efikasnosti turističkih objekata, dok bi nakon toga predstavnik kompleksa „Luštica Bay“ govorio o ekonomskim, ekološkim i društvenim aspektima održivog razvoja u turizmu na primjeru turističkog kompleksa „Luštica Bay“. U okviru četvrtog dana planirana je posjeta kompleksu kako bi se polaznici na neposredan način upoznali sa ekonomskim, ekološkim i društvenim aspektima održivog razvoja u turizmu.

PETI DAN LJETNJE ŠKOLE: petak, 18.09.2020. god.

Peti dan je posvećen predavanjima o alternativnim izvorima energije kao značajnom faktoru održivog razvoja. Upotreba alternativnih izvora energije (sunčeva energija, energija vjetra, energija biomase, energija plime i oseke, energija talasa, i sl.) danas je jedan od glavnih trendova u održivom razvoju, koji vodi smanjenju CO₂ emisije, odnosno smanjenju efekta staklene bašte. Korištenje solarnih panela i sistema je od posebnog značaja za Herceg Novi, koji se naziva „gradom sunca“ zbog velikog broja sunčanih dana u godini.

Osim toga, energija je kako ekološki tako i ekonomski, pa i turistički izazov održivog razvoja. Stoga je uticaj obnovljivih izvora energije na održivi privredni razvoj, uključujući održivi turizam i životnu sredinu jedno od ključnih pitanja koja će biti predstavljena i učesnicima ove Ljetnje škole.

U okviru petog dana, nakon teorijskog predavanja, o praktičnom aspektu primjene solarne energije će govoriti Antonije Pušić (rok muzičar, poznat široj javnosti kao Rambo Amadeus), koji je uz podršku UNDP projekta „Razvoj niskobudžetnog turizma“ obnovio brod star čitav vijek i pretvorio ga u solarni jedrenjak – jedrilicu na solarni pogon koju pokreće isključivo energija sunca. Ovaj jedinstveni plovni solarni objekat, ne samo na području crnogorsko primorja, koristi solarne panele instalirane na palubi jedrenjaka, pomoću kojih se pune baterije koje služe za pogon jedrenjaka (benzinski motor služi samo za uplovljavanje i isplovljavanje).

ŠESTI DAN LJETNJE ŠKOLE: subota, 19.09.2020. god.

Šestog dana riječi će biti o preduzetničkim modelima u funkciji održivog turizma. Naime, preduzetništvo predstavlja „organsku potrebu“ društva, s obzirom na njegov intenzivan uticaj na ekonomski i društveni razvoj svake države.

NAJAVLJUJEMO...

Ljetnja škola: Održivi razvoj u funkciji turizma

Zbog impresivnog tempa rasta, turizam je prepoznat kao ključni pokretač društveno-ekonomskog napretka, posebno u posredničkoj djelatnosti, ruralnom turizmu i ugostiteljstvu.

Preduzetništvo u turizmu podrazumjeva visok stepen proaktivnosti u praćenju i prepoznavanju novih tržišnih trendova i očekivanju turista, sa ciljem razvoja inovativnih proizvoda i usluga. Upravo iz tih razloga, kraće predavanje kao primjer iz prakse ali i radionicu nakon predavanja održaće mr Bojana Otašević, vlasnica i direktorica kompanije „Mille Baci“ koja se bavi proizvodnjom domaćeg Crnogorskog sladoleda (sladoleda na štapiću, bez glutena, bez aroma i bez konzervansa, pri čemu se svaki štapić radi ručno).

SEDMI DAN LJETNJE ŠKOLE: nedjelja, 20.09.2020. god.

Sedmi dan ljetnje škole posvećen je upravljanju kulturnom baštinom i održivom turizmu. Dugo vremena su se djelatnosti zasnovane na ekologiji i heritologiji, koje su za razliku od turizma neprofitne, zalagale za striktnu zaštitu baštine, insistirajući često i na njenoj nepristupačnosti, ina taj način se konfrontirale sa izraženim težnjama turističkog razvoja. Međutim, sa opštim promjenama su se promijenili i ovi odnosi. Toga dana će predavanje održati predstavnici NVO Sinergija, nevladina organizacija iz Herceg Novog, čiji je osnovni cilj prepoznavanje i revitalizacija lokalnih javnih prostora i kulturne baštine, i stavljanje istih u upotrebu kroz različite projekte, kao što je na primjer revitalizacija i aktivacija tvrđave Španjola kroz umjetnost kao i njena buduća obnova.

Zatvaranje ljetnje škole uz koktel i dodjelu sertifikata svim polaznicima te proglašenje polaznika koji su se pokazali najkreativnijim na radionicama.

Ciljna grupa kojoj je namjenjen program Ljetnje škole

Nakon projekta Zimske škole i Marketing Challenga, za koji je bio prijavljen značajan broj polaznika, uvidjeli smo da postoji ogromno interesovanje i za održivi razvoj u turizmu kod polaznika pa je tako ova inicijativa namjenjena prije svega studentima na svim godinama studija na Fakultetu za menadžment i Fakultetu za turizam i hotelijerstvo Kotor (UCG), kao i za učenike srednjoškolskog centra „Ivan Goran Kovačić“, ali i sve mlade profesionalce aktivne u sferi turizma ali i one zainteresovane za pokretanje sopstvenog biznisa.

Pored predavanja koja su tematski podjeljena po cjelinama koje smatramo značajnim za ovo podneblje sa polaznicima će se raditi i kreativne radionice koje će obuhvatiti praktične primjere svega navedenog na predavanjima.

Fakultet
ZA MENADŽMENT
— — — — —
HERCEG NOVI

KONTAKT

Tel. +382 31 332 900

E-mail: studentskiparlament@fm-hn.com

ADRESA

Zemunska 143, Meljine

85 348 Herceg Novi